

føre Landet ud af den bestaaende Ulykke, at vi derigjennem have lært at støtte hinanden under den følgende Udvikling saaledes, at den kan blive ligesaa velsignet og frugtbar for Landet, som den nuværende Tilstand er fordærvelig og ødelæggende. Det er min Forvisning, og derfor siger jeg: Gid dog Befolkningen udenfor og dens Tilidsmænd her, der ønske vort Fædreland det Bedste, der ønske det en god, sund, rolig Udvikling paa den bestaaende Forfatnings Grund ret forstaaet, gid de maatte voxe sig sammen og voxe sig stærke! Saa er Opgavens Løsning aldeles utvivlsom sikker.

Jeg takker Thinget for den Ro, hvormed det har hørt mine Udtalelser.

Th. Nielsen: Man kan vel sige, at med korte Afbrydelser have vi egentlig lige siden 1849 ført en Forfatningskamp, og naaget det kan være meget lidt hyggeligt at minde derom, hvad jeg heller ikke skal gjøre, maa jeg dog fremdrage nogle korte Træk af denne Kamp, der tjene til at belyse det foreliggende Forslag og Ministeriets Stilling dertil. Det kan være meget lidt hyggeligt, thi det kan ikke nægtes, at denne Forfatningskamp er dels som en stor Sum af Trødsel dels brudte Løfter. Jeg tager vist ikke fejl, naar jeg udtaler, at Sunigrundloven næppe var vedtagen og stadfæstet af Hans Majestæt Kong Frederik den 7de, for det var fortrudt af Mange, selv af dem, der havde været med til at stemme for den og underskrive dens Tilblivelse. Jeg tænker egentlig ikke paa dem, der fortrædelig traf sig tilbage i deres Telte i Frederik den 7des Regjeringsstid, thi kun saa af dem vare med til at medvirke dertil, og enkelte af dem, der havde været med, protesterede jo imod Sunigrundloven. Det gik nu, som det i Regelen gaar, at naar man søger en Leilighed, saa finder man den, og da Leiligheden til at indskrænke den ved Sunigrundloven givne Frihed utvivlsomt søgtes, saa indfandt Leiligheden sig ogsaa. Jeg behøver blot at minde om Forvillingen med de to tydske Hertugdømmer og det danske Sønderjylland. Dette blev af Modstanderne af 5te Juni Grundloven begjærlig greben til der at tale om europæisk Nødvendighed for at skabe en Hælsforsætning herhjemme, hvad jo den Gang var bleven moderne i Europa. Jeg behøver blot at

minde om den Kamp, som blev ført mod Ministeriet Ørsted, og hvor Venstre saa troelig hjalp til at styrte dette Ministerium, fordi man mente, at det vilde gjøre og havde gjort større Indgreb i 5te Juni Grundloven, end der kunde tilstedes; men lad mig tillige ved samme Leilighed minde om, hvad Tak Venstre fik. Takken var Forfatningen af 2den Oktober 1855. Men man sagde, det var en europæisk Nødvendighed; og den Kamp, man har ført med Ministeriet Ørsted, har vel ogsaa taget Kræfterne saaledes i Beslag, at man nu var træt deraf. Det skal ikke glemmes, at Venstre ikke var med til at stemme for Forfatningen af 2den Oktober 1855, og den var næppe bleven vedtagen, hvis man ikke havde faaet det Forbehold deri, som udtrykkelig blev afstemt i begge Thing, at dersom den nye Fællessforsætning af 2den Oktober 1855 ikke kunde opretholdes i anerkjendt Kraft og Virksomhed for Hælsstaten, saa traadte Grundloven igjen i sin gamle Ret og Rigsdagen i sin gamle Myndighed. Det var den Sukkerpille — om jeg saa maa sige — hvormed man fik Fællessforsætningen af 2den Oktober 1855 til at glide; det Antal Stemmer, hvormed den blev vedtagen, var ikke meget stort. Man trøstede sig med, at det snart vilde vise sig, at den var en Umulighed, men saa var Forsøget gjort og den europæiske Nødvendighed tilfredsstillet, og saa vilde atter 5te Juni Grundloven træde i sin gamle Plads og Stilling. Det viste sig imidlertid hurtigt, som de Herrer vide, at den blev en Umulighed for Hælsstaten eller Samstaten, de tydske Hertugdømmer, det danske Slesvig og det øvrige Kongerige. Da det havde viist sig, var det naturligt, at der navnlig fra Venstres, fra Demokratiet Side, blev mindet om, at nu maatte Rigsdagen indtræde i sin gamle Bevillingsmyndighed; men man begyndte med en Udfordring af Holsten og Lauenborg og lod Forfatningen bestaa for Danmark og Slesvig, og da der saa mindedes om, at nu burde Forbeholdet gaa i Opfyldelse, nu burde Rigsdagen have sin gamle Myndighed og 5te Juni Grundloven virke paa sit gamle Omraade, da fik man at høre fra mange Sider, at det betegnede Mangel af det rette nationale Sind. Huff paa — sagde man — at Forfatningen af 2den Oktober 1855 er et Bindemiddel mellem Dan-